

Kategoria: Polityka Społeczna

Opublikowano: sobota, 21, maj 2016 00:00

Sylwia Cyrankiewicz-Gortyńska

Odśrody: 1312

Coraz częściej mówi się o seniorach, ich potrzebach oraz przyszłości. O tym, czym jest polityka senioralna oraz jaki ma związek z samorządami Dziennikowi Warto Wiedzieć opowiada Wiesława Borczyk, radca prawny, specjalista w zakresie organizacji, zarządzania i rozwoju jednostek samorządu terytorialnego oraz organizacji pozarządowych, Prezes Ogólnopolskiej Federacji Stowarzyszeń Uniwersytetów Trzeciego Wieku i Stowarzyszenia Sądecki UTW w Nowym Sączu.

Wiesława Borczyk: W Założeniach Długofalowej Polityki Senioralnej w Polsce na lata 2014-2020 przyjętych uchwałą Rady Ministrów nr 238 z 24 grudnia 2013 r. zostały określone cele, priorytety oraz zarekomendowane kierunki interwencji dla poszczególnych obszarów polityki senioralnej. To pierwszy tego typu dokument, który w sposób całościowy odnosi się do seniorów oraz wyzwań, związanych z nieuchronnym starzeniem się polskiego społeczeństwa.

We wprowadzeniu do Założeń polityka senioralna została zdefiniowana jako ogół działań organów administracji publicznej – w tym jednostek samorządu terytorialnego - oraz innych organizacji i instytucji, które realizują zadania i inicjatywy kształtujące warunki godnego i zdrowego starzenia się. Głównym celem polityki senioralnej jest wspieranie i zapewnienie możliwości aktywnego starzenia się w zdrowiu oraz prowadzenia przez osoby starsze w dalszym ciągu samodzielnego, niezależnego i satysfakcjonującego życia, nawet przy pewnych ograniczeniach funkcjonalnych.

Starość dotyczy każdego człowieka, a podejmowane działania powinny być zaplanowane z troską o zapewnienie przyszłości obecnych i następnych pokoleń. Realizacja celów i założeń zawartych w dokumencie rządowym ma przede wszystkim pomóc osobom starszym w poczuciu, że stanowią pełnoprawną grupę społeczną oraz zapobiegać ich wykluczeniu społecznemu.

Samorząd terytorialny odgrywa coraz poważniejszą rolę w stymulowaniu rozwoju lokalnego i regionalnego, w zarządzaniu zasobami. W związku z wydłużaniem się przeciętnego trwania życia, przy jednoczesnym spadku współczynnika dzietności, złożony proces jakim jest starzenie się społeczeństwa ma i będzie miał w przyszłości jeszcze większy wpływ na wiele dziedzin polityki. Przede wszystkim na politykę społeczną, ochronę zdrowia, ale także na gospodarkę, popyt na różne usługi jak również na charakter infrastruktury.

Dziennik Warto Wiedzieć: Jakie zasadnicze obszary działań obejmuje polityka senioralna ?

WB: Kluczowe obszary działań w zakresie polityki senioralnej to zdrowie i samodzielność, aktywność zawodowa, aktywność edukacyjna, społeczna i kulturalna, srebrna gospodarka oraz relacje międzypokoleniowe.

Wykorzystanie potencjału osób 50+ na rynku pracy, profilaktyka i promocja zdrowego stylu życia oraz rozwój usług medyczno-opiekuńczych dla osób starszych, ale też równocześnie składanie specjalnej oferty edukacyjnej i wspieranie ruchu uniwersytetów trzeciego wieku, angażowanie osób starszych do aktywności obywatelskich i uczestnictwa w wolontariacie oraz promowanie działań integracji między i wewnątrzpokoleniowej, to tylko główne priorytety polityki senioralnej, które opisane zostały w Założeniach długofalowej polityki senioralnej w Polsce.

Nie podlega żadnej wątpliwości, że jednostki samorządu terytorialnego mają w tym zakresie wiele zadań do wykonania.

DWW: Co oznacza tzw. pakiet senioralny?

WB: Przez tzw. pakiet senioralny rozumie się dokumenty rządowe obejmujące oprócz Założeń długofalowej polityki senioralnej w Polsce także uchwały Rady Ministrów przyjęte 24 grudnia 2013 r.: w sprawie ustanowienia Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020 oraz w sprawie ustanowienia Programu Solidarności Pokoleń. Działania dla zwiększenia aktywności zawodowej osób w wieku 50+.

Należy też do tzw. pakietu senioralnego zaliczyć uchwałę Rady Ministrów nr 34 z 17 marca 2015 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Senior-WIGOR” na lata 2015-2020.

Warto również wspomnieć w tym miejscu o nowelizacji ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, na podstawie której od 30 listopada 2013 r. gminy mogą tworzyć rady seniorów.

DWW: Czyli?

WB: Rada seniorów to ciało inicjujące działania oraz konsultacyjno-doradcze. W jej skład wchodzi przedstawiciele osób starszych, osoby działające na rzecz osób starszych, organizacje pozarządowe i podmioty prowadzące uniwersytety trzeciego wieku.

Rada gminy, powołując gminną radę seniorów, nadaje jej statut określający tryb wyboru jej członków i zasady działania, dążąc do wykorzystania potencjału działających organizacji osób starszych oraz podmiotów działających na rzecz osób starszych, a także zapewnienia sprawnego sposobu wyboru członków gminnej rady seniorów.

Rady seniorów mogą powstawać także przy jednostkach pomocniczych gmin, np. w sołectwach, dzielnicach lub osiedlach – musi to jednak zaakceptować rada gminy.

DWW: Pewne obowiązki wprowadziła też ustawa o osobach starszych.

WB: Od 1 stycznia 2016 r. obowiązek monitorowania oraz przedstawiania informacji dotyczącej sytuacji tych osób pod kątem demograficzno-społeczno-zdrowotnym oraz ogólnej realizacji założeń polityki senioralnej wprowadziła właśnie ustawa z 11 września 2015 r. o osobach starszych. Mają go realizować organy administracji publicznej, państwowe jednostki organizacyjne oraz inne organizacje zaangażowane w kształtowanie sytuacji osób starszych w Polsce. Zakresem monitorowania objęto: sytuację demograficzną, sytuację dochodową, warunki mieszkaniowe, aktywność zawodową, sytuację rodzinną i strukturę gospodarstw domowych, sytuację osób niepełnosprawnych, aktywność społeczną i obywatelską, aktywność edukacyjną i kulturalną, aktywność sportową i rekreacyjną, stan zdrowia, dostępność i poziom usług socjalnych, równe traktowanie i przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na wiek oraz realizację polityki senioralnej.

DWW: Jak w Pani ocenie powinna wyglądać lokalna polityka senioralna i działania samorządu powiatowego na rzecz mieszkańców – seniorów?

WB: Władze powiatu, ale również gminy, przygotowując koncepcję strategii w zakresie lokalnej polityki senioralnej będą zapewne musiały uwzględnić wiele aspektów, o których mowa w wymienionych aktach prawnych, jak i innych obowiązujących przepisach prawa oraz uchwalonych przez samorządy strategiach,

programach i planach działaniach.

W przykładowej procedurze przygotowania strategii lokalnej polityki senioralnej na szczeblu powiatu, warto, moim zdaniem, uwzględnić takie działania, jak utworzenie zespołu ds. opracowania strategii lokalnej polityki senioralnej, w składzie którego znaleźć się powinni przedstawiciele władz powiatu i powiatowych jednostek organizacyjnych, przedstawiciele organizacji pozarządowych, środowisk senioralnych, jak również przedstawiciele MŚP. Zadaniem tego zespołu byłoby określenie celu głównego lokalnej polityki senioralnej, celów pośrednich w różnych dziedzinach, sposobów i form oraz czasokresu realizacji zadań. Niezbędne wydaje się przeprowadzenie na terenie powiatu badań diagnostycznych (np. spotkania fokusowe, ankiety, wywiady, z aktywnym udziałem mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych) oraz dokonanie analizy dokumentów przyjętych przez władze powiatu w przedmiotowym zakresie. Dobrze przygotowana diagnoza pomoże również w sformułowaniu rekomendacji niezbędnych działań i opracowania projektu lokalnej polityki senioralnej. Kolejnym krokiem będzie przeprowadzenie konsultacji społecznych, z udziałem przedstawicieli samorządu powiatowego, na spotkaniach z mieszkańcami, przedsiębiorcami, przedstawicielami organizacji pozarządowych i samorządami gminnymi. Także z wykorzystaniem nowoczesnych środków przekazu (Internet, BIP, mailing, itp.). Przyjęcie dokumentu powiatowej polityki senioralnej przez władze powiatu, z uwzględnieniem wniosków z konsultacji społecznych i określeniem źródeł finansowania winno być powiązane z organizacją szkoleń i doradztwa dla kadry merytorycznej, oraz partnerów społecznych i biznesowych zaangażowanych w jej realizację. Monitoring i ewaluacja wdrażania polityki senioralnej pozwoli władzom powiatu na bieżącą ocenę w kształtowaniu się sytuacji osób starszych na terenie powiatu oraz jej niezbędne korygowanie.

Niektóre samorządy lokalne już podejmują konkretne działania w celu przygotowania lokalnej polityki senioralnej, mając świadomość, że problemy demograficzne obecnie jak również w kolejnych latach będą mieć poważne znaczenie w określeniu kierunków rozwoju gminy i powiatu. Działające, gminne rady seniorów, partycypują w tych pracach. Moim zdaniem, nie ma również przeszkód, aby odpowiednio stosując przepisy ustawy o gminnych radach seniorów, tworzyć powiatowe rady seniorów i włączać je do współpracy.

DWW: Dziękuję za rozmowę.